

ВІДГУК
офіційного опонента, доктора медичних наук Зазірного Ігоря Михайловича
на дисертаційну роботу Костогриза Юрія Олеговича
«Діагностика та лікування пігментного віллонодулярного синовіту
колінного суглоба»,
представлену для розгляду Спеціалізованій вченій раді Д 26.606.01 ДУ “Інститут
травматології та ортопедії НАМН України” на здобуття наукового ступеня
кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 – травматологія та
ортопедія.

Актуальність обраної теми дисертациї.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній проблемі травматології та ортопедії, онкоортопедії, онкології – лікуванню хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба. В рамках означеної проблеми автор обрав питання, котре стосується покращення результатів лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба шляхом удосконалення сучасних методів діагностики, лікування та реабілітації. Важливим також є питання пошуку діагностичних маркерів захворювання, вивчення регенераторного потенціалу синовіального шару суглобової капсули після синовектомії колінного суглоба.

Проблема лікування хворих з неопластичними захворюваннями суглобів потребує свого вирішення, тому що вражас соціально значиму вікову групу пацієнтів – осіб молодого, працездатного населення, дітей. При лікуванні таких захворювань постас питання вирішення не лише онкологічної проблеми, а й збереження суглоба пацієнту, максимально повноцінного відновлення його функції. Наукова розробка автора актуальна, оскільки досліджує одне з важливих для ортопедичної онкології питань – лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт, яка заличує важливу функціональну ділянку нижньої кінцівки – колінний суглоб. Незважаючи на велику кількість робіт, опублікованих за даною темою, залишається невирішеним питання вибору оптимального методу

лікування для відновлення функції колінного суглоба. Синовектомія – це найбільш поширений метод лікування у світовій онкоортопедії.

Серйозність даної проблеми полягає в тому, що несвосчасна діагностика, неефективне та тривале консервативне лікування, пізня операція, неадекватна реабілітації приводять втрати функції колінного суглоба, яка може супроводжуватися втратою працевлаштністі. Слід зазначити, що при існуванні багатьох видів оперативного лікування та різних методик реабілітації у хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба, на практиці нерідко складно визначитися з оптимальною тактикою лікування та реабілітацією цих хворих, що часто призводить до лікувальних помилок і, як наслідок, виникнення рецидивів захворювання чи його прогресування.

Зв'язок роботи з державними та галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є самостійною науково-дослідною роботою автора.

Наукова новизна дослідження та отриманих результатів. Автором уперше була досліджена структура синовітів колінного суглоба та визначена частка в ній пігментного віллонодулярного синовіту. Вперше отримано нові знання про патоморфологічні зміни у синовіальній оболонці хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба після синовектомії. Вперше вивчено роль васкулярного ендотеліального фактора росту у пацієнтів з даним захворюванням, що дає можливість на доопераційному етапі спрогнозувати та визначити агресивність процесу, а в післяопераційному періоді – прогнозувати ймовірність виникнення рецидиву.

Автором було удосконалено лікувальну тактику у хворих на ПВНС КС за допомогою артроскопічної техніки.

Створено діагностичну та лікувальну схеми лікування і реабілітації хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба.

Розроблено, з позиції системного аналізу, показання до різних видів оперативних втручань при пігментному віллонодулярному синовіті, в залежності від термінів, форми та стадії захворювання та проведено оцінку ефективності цього лікування.

Практичне значення результатів дослідження. Хочу особливо відмітити, що практичне значення роботи беззаперечне: на основі існуючих, удосконалено спосіб парціальної артроскопічної синовектомії у хворих з локальною формою пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба та вдосконалено спосіб тотальної артроскопічної синовектомії у хворих з дифузною формою, використання яких дозволило суттєво знизити рівень виникнення рецидивів до 7,7 % у пацієнтів основної групи.

Модифіковано оцінювальну шкалу Ogilvie-Harris, яка допомагає оцінити функціональний стан колінного суглоба на до- та післяопераційному етапах. Запропонована шкала дозволяє оцінювати як функціональний стан суглоба, так і стан власне захворювання на доопераційному періоді і проводити контроль якості (радикальності) хірургічного лікування. Її використання є актуальним у пацієнтів з пухлинами та псевдопухлинними захворюваннями суглобів.

Обґрунтовані, з позиції системного аналізу, показання до різних видів оперативних втручань при віллонодулярному синовіті, в залежності від термінів перебігу, форми та стадії захворювання та проведено оцінку ефективності цього лікування.

Впровадження результатив роботи в практику.

Розроблені та удосконалені хірургічні методики діагностики та лікування із застосуванням нововведень за матеріалами дисертації впроваджені у роботу ортопедо-травматологічних відділів Державної установи «Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

У роботі використано дані історій хвороб 77 пацієнтів (32 чоловіків, 45 жінок), які проходили лікування у відділах Державної установи «Інститут травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України» за період з 2010 до 2019 рр. Середній вік хворих склав 34,4 років.

Таким чином, об'єм клінічного матеріалу є достатнім, використані методи досліджень адекватні завданням дисертаційної роботи. Дисертантом використані

сучасні методи статистичного аналізу. Представлені висновки обґрунтовані і базуються на аналізі отриманих даних.

Робота має високий методологічний та науково-теоретичний рівень виконання.

Достовірність положень та висновків роботи верифікована результатами клініко-рентгенологічного та статистичного досліджень, підтверджена практичним застосуванням результатів досліджень; реалізацією запропонованого підходу до діагностики та лікування пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба.

Характеристика роботи та її розділів.

Роботу представлено у вигляді рукопису на 166 сторінках друкованого тексту, ілюстровано 21 таблицею та 82 рисунками, 1 додатком. Дисертація побудована в класичному варіанті і має анотацію, вступ, 5 розділів, в яких розкриваються власні різноманітні дослідження та їх обговорення, висновки. Надано перелік 134 наукових джерел, які було використано автором.

Структура роботи відповідає основним вимогам щодо оформлення дисертацій.

У «Вступі» надано загальну характеристику роботи, обґрунтовується актуальність обраної теми дисертації, наукова новизна, практичне значення, авторський внесок. Чітко сформульована мета дисертаційної роботи. Задачі дослідження адекватні поставленій меті.

Перший розділ присвячено характеристиці матеріалу та методам дослідження, а саме: результати лікування 77 пацієнтів (32 чоловіків, 45 жінок), яких було прооперовано, які стали основою дисертаційного дослідження.

Методи та методики, які було застосовано, сучасні, відповідають світовому рівню, меті та завданням.

У другому розділі (**Діагностика пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба**) висвітлено сучасні досягнення і тенденції наукових досліджень з діагностики даного захворювання. Детально описано та проілюстровано у вигляді схеми розроблений та запропонований автором

діагностичний алгоритм для курації хворих на пігментний віллонодулярний синовіт. Ефективність та доцільність його створення та існування перевірялись під час виконання наукової роботи.

Також в даному розділі висвітлені результати імунологічного дослідження хворих, було вивчено та проаналізовано рівні васкулярного ендотеліального фактора росту у сироватці крові та синовіальній рідині пацієнтів з пігментним віллонодулярним синовітом колінного суглоба. Проведені дослідження свідчать про можливість та необхідність використання васкулярного ендотеліального фактора росту як одного з ймовірних діагностичних і прогностичних маркерів виникнення рецидиву захворювання, особливо, коли мова йде про дифузну його форму.

В даному розділі наявне дослідження особливостей регенерації синовіального (внутрішнього) шару суглобової капсули після синовектомії у хворої на дифузну форму пігментного віллонодулярного синовіту без рецидиву.

В третьому розділі “**Причини незадовільних результатів лікування та помилки в лікуванні хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба**” проаналізовані ускладнення лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба.

В четвертому розділі “**Хірургічне лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба**” детально описується розроблений автором лікувальний алгоритм, який дозволяє охопити не тільки вибір хірургічної тактики лікування, а й ведення пацієнтів з пігментним віллонодулярним синовітом колінного суглоба у післяоператійному періоді. Також у четвертому розділі йдеться про реабілітацію пацієнтів та використання дистанційної променевої терапії.

У п’ятому розділі “**Результати хірургічного лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба**” представлено аналіз результатів хірургічного лікування хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба. Розділ гарно і доречно ілюстрований.

Ступінь обґрутованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, достатні, вони відповідають меті та завданням роботи, науково аргументовані та випливають з матеріалів дисертації.

Дисертація є закінченою науковою працею, що містить науково обґрутовані результати, які в сукупності вирішують наукове завдання, що має суттєве значення для травматології та ортопедії. Мета роботи досягнута.

Отримані в результаті дисертаційного дослідження дані показали достатню надійність та ефективність запропонованих діагностичного та лікувального алгоритмів, удосконалених способів хірургічного лікування, що дозволяє рекомендувати їх для застосування в медичній практиці при оперативному лікуванні хворих на неопластичні захворювання колінного суглоба, таких як пігментний віллонодулярний синовіт, синовіальний хондроматоз тощо.

Висновки добре обґрутовані, науково аргументовані, відповідають змісту, завданням та меті роботи.

Одержані цифрові показники статистично оброблені, що дало автору змогу довести їх вірогідність та значимість. Результати роботи можуть знайти застосування в подальших наукових дослідженнях із цієї проблеми та в клінічній практиці.

Особистий внесок здобувача в одержаних наукових результатів, що

виносяться на захист

Автором виконано планування роботи, збір, обробку й аналіз результатів досліджень. Він взяв участь у лікуванні всіх пацієнтів. Автором уперше була досліджена структура синовітів колінного суглоба та визначена частка в ній пігментного віллонодулярного синовіту. Автору належить ідея вивчити роль васкулярного ендотеліального фактора росту у пацієнтів з даним захворюванням, що дало можливість на доопераційному етапі спрогнозувати та визначити агресивність процесу, а в післяопераційному періоді – прогнозувати ймовірність виникнення рецидиву.

Автором було удосконалено лікувальну тактику у хворих на ПВНС КС за допомогою артроскопічної техніки.

Автором створено діагностичну та лікувальну схеми лікування і реабілітації хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба.

Автор розробив показання до різних видів оперативних втручань при пігментному віллонодулярному синовіті, в залежності від термінів, форми та стадії захворювання та проведено оцінку ефективності цього лікування.

Автором особисто проведена статистична обробка отриманих результатів, проаналізовані результати і сформульовані висновки роботи, опубліковані основні положення дисертації.

Участь співавторів відображене в спільних публікаціях.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Матеріали дисертаційного дослідження висвітлені у 27 публікаціях, з яких: 8 статей в наукових фахових виданнях, що наведені в переліку, затвердженному ДАК МОН України та включені до наукометричних та реферативних баз, 2 закордонні статті, 17 тез в матеріалах з'їздів та конференцій. Матеріали роботи обговорені на 25 наукових форумах різного рівня.

Опубліковані друковані роботи та автореферат відповідають суті дисертації.

Зауважень до роботи не маю.

В процесі знайомства з дисертаційною роботою виникли питання до автора:

- 1) Уточніть диференційну діагностику між пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба та іншими схожими патологіями.
- 2) Яка особливість перебігу пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба у дітей та підлітків?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Костогриза Ю.О. «Діагностика та лікування пігментного віллонодулярного синовіту колінного суглоба» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук з закінченою науковою працею, виконаною на актуальну тему. Наукова новизна відповідає сучасному рівню, практична значимість не підлягає сумніву. Обсяг досліджень достатній, напрямки аналізу відповідають меті та завданням. Мета досягнута, тому що в роботі одержані нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні положення, які вирішують конкретне наукове завдання – покращення результатів лікування хворих на хворих на пігментний віллонодулярний синовіт колінного суглоба шляхом удосконалення сучасних методів діагностики, лікування та реабілітації хворих..

Одержані результати мають наукове та практичне значення для ортопедії, травматології, онкоортопедії, реабілітації.

Виконана дисертація повністю відповідає вимогам, зазначенним у п.11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 – «травматологія та ортопедія».

Рецензент

доктор медичних наук,

керівник центру ортопедії, травматології

та спортивної медицини

Клінічної лікарні «Феофанія» ДУС

Зазірний І.М.

Підпис Зазірного І.М. завіряю.

Начальник відділу кадрів

Клінічної лікарні «Феофанія» ДУС

Кравченко О.Г.